

Halk Kütüphanelerinde Yenilikçi e-Hizmetler: e-Üyelik, e-Devlet Entegrasyonu, Mobil Kütüphane Uygulaması ve e-Kitap

Recep Işık

Kütüphaneci, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü, Ankara

(Geliş Tarihi/Received Date: 23.05.2019; Kabul Tarihi/Accepted Date: 13.06.2019)

Öz

Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki sürekli gelişim, dünyada olduğu gibi ülkemizde de kütüphane hizmetlerini derinden etkilemektedir. Bu gelişmelere paralel olarak kütüphane kullanıcılarının beklentileri, bilgiye daha hızlı erişme isteği vb. nedenler, kütüphanelerde hizmet sunumunda bilgi teknoloji araçlarının daha yoğun bir şekilde kullanımını gerektirmektedir. Genel olarak kütüphanelerde verilen bilgi hizmetlerinin çağın gereksinimlerine uygun bir şekilde verilmesi zorunluluk haline gelmiştir. Diğer kütüphane türlerine kıyasla, daha fazla sayıda ve çeşitli kullanıcıya hitap eden halk kütüphaneleri söz konusu olduğunda ise bu zorunluluk kaçınılmazdır. Bu durumdan hareketle, çalışmamızın kapsamını oluşturan Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü (KYGM), Halk Kütüphanelerinde kullanıcı beklentilerinin en üst düzeyde karşılanması için kullanılan sistemlerin entegre bir şekilde çalışması sürecini başlatmıştır. Entegrasyonu sağlanan sistemler; açık kaynak kodlu kütüphane otomasyon sistemi olan Koha¹, e-Devlet Portalı, “Kütüphanem Cepte²” mobil otomasyon uygulaması ve abonelik yoluyla sağlanan e-kitap veri tabanı hizmetidir. Çalışmamızda, öncelikle Halk Kütüphanelerinde 2014 yılından bu yana kullanılan Koha kütüphane otomasyon sistemi hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonra e-Devlet Portalı üzerinden gerçekleştirilen elektronik kütüphane üyeliği ve otomasyon sistemine entegre bir şekilde çalışan mobil otomasyon uygulamasına dair süreçler anlatılarak, hem e-üyelik, hem de “Kütüphanem Cepte” uygulamalarının kullanımı hakkında bilgilere değinilmiştir. Ayrıca çalışmada; bu sistem ve hizmetlerin entegrasyonundan sonra ortaya çıkan kazanımları gözler önüne sermesi bakımından, bu sistemlerin kullanım oranları ve kullanıcı sayıları gibi istatistikî verilere de yer verilmiştir. Sonuç olarak, çalışmada bahsedilen tüm bu sistemlerin entegrasyonu, hem Halk Kütüphanelerindeki iş süreçlerinin yönetilmesine katkı sağlamakta, hem de Türkiye’de kütüphane kullanma alışkanlığının benimsenmesi ve dolayısıyla okuma kültürünün geliştirilmesine önemli katkılar sunduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Halk kütüphaneleri, Yenilikçi hizmetler, Koha kütüphane otomasyon sistemi, Kütüphane üyeliği, e-Devlet entegrasyonu, Kütüphane mobil uygulaması, e-kitap

¹Koha: 2014 yılı itibariyle, Halk Kütüphanelerinde kullanılan açık kaynak kodlu kütüphane otomasyon sistemi.

² Kütüphanem Cepte: Halk Kütüphaneleri mobil uygulaması.

*Sorumlu Yazar/ Corresponding Author: recep.isik@kulturturizm.gov.tr, <https://orcid.org/0000-0003-4615-688X>

Bu çalışma 13 - 15 Şubat 2019’da Ordu Üniversitesi’nde düzenlenen 21. Akademik Bilişim Konferansı’nda (AB 2019) sözlü olarak sunulan bildirinin genişletilmiş halidir

Innovative e-Services in Public Libraries: e-Membership, e-Government Integration, Mobile Library Application and e-Book

Abstract

The constant development in information and communication technology affects the library services deeply in our country as it does worldwide. Parallel to these developments; reasons such as library users' expectations, the desire to access information faster etc. necessitates more intensive use of information technology tools in delivery of library services. In this context; it has become a necessity that the information services generally provided in libraries be delivered in line with the requirements of the current era. This necessity is unavoidable in case of public libraries that cater to more numerous and various users compared to other types of libraries. Acting on this situation, the Ministry of Culture and Tourism - General Directorate of Libraries and Publications, that comprises the extent of our study, has started the process of the integrated running of systems that are used for meeting the expectations of library users at the highest level in Public Libraries. The systems whose integration is set are Open Source ILS - Integrated Library System-Koha, e-Government Portal, "Kutuphanem Cepte" mobile library automation application and subscription-based e-book database service. In our study; primarily, information is given about Koha library automation system that is being used in Public Libraries since the year 2014. After that, the processes about the library e-membership performed via the e-Government Portal and about the mobile automation application that runs in a manner that is integrated to the Library automation system (KOHA) is discussed and information about both the e-membership and "Kutuphanem Cepte" application's use is touched upon. In addition, in terms of demonstrating the gains that occur after the integration of these systems and services, statistical data such as usage rates and the number of users are also included in our study. As a result, the integration of all the systems mentioned in this study, both facilitates to the management of job processes in Public Libraries and is thought to be an important step in the embracing of the habit of library usage and therefore the improvement of reading culture in Turkey.

Keywords: Public Libraries, Innovative services, Koha- Integrated Library System, Library membership, e-Government integration, Library mobile application, e-book.

1. Giriş

Halk kütüphaneleri, kullanıcıları için her türlü bilgi ve enformasyonu hazır elde edilebilir hale getiren yerel enformasyon merkezleridir (Niegaard, 1994). Çakın'a göre (2013, s.10) halk kütüphaneleri, toplumun her kesiminden insanların bilgi gereksinimini maddi bir beklenti içinde olmadan, yaşam boyu karşılama sorumluluğunu taşıyan, bireye sunduğu hizmetlerle parçası olduğu toplumun eğitim, sosyal, ekonomik ve kültürel gelişimine yardımcı olan demokratik yaşamın öngördüğü kütüphane kurumlarıdır. Tanımlamalardaki temel prensiplerden yola çıkarak, günümüzdeki hızlı gelişmelere paralel olarak değişen kullanıcı beklenti ve bilgi ihtiyaçlarının karşılanması hususu, halk kütüphanelerinin temel hizmet süreçlerinin başında gelmektedir.

Yenilikçilik, yeniyi yaratmak için eskiyi geliştirerek yeni ürünlerin, üretim süreçlerinin, hizmet ve organizasyonların araştırılması, bulunması, denenmesi, geliştirilmesi, izlenmesi ve benimsenmesi demektir (Durgut ve diğerleri, 2003). Halk kütüphaneciliği açısından ele alındığında "yenilikçi hizmet" kavramının en genel hatlarıyla "tamamıyla

yeni bir hizmet, var olan bir hizmetin yeni bir yöntemle sunulması, yerel bölgenin ihtiyacına yönelik geliştirilen yeni bir hizmet, var olan bir hizmetin geliştirilmesi/genişletilmesi ile ortaya çıkan yeni bir hizmet” olarak tanımlanması mümkündür (Alaca, 2015, s.32).

Halk kütüphanelerinde verilmekte olan birçok hizmet elektronik ortama aktarılmaya ve yenilikçi yaklaşımla kullanıcı beklentilerine paralel yeni hizmetler üretilmeye başlanmıştır. Ülkemizde okuma kültürünün geliştirilmesine de katkıda bulunacak bu yeni çalışmalara örnek vermek gerekirse, kütüphane otomasyon sistemi-e-devlet entegrasyonu, e-Üyelik, mobil otomasyon uygulaması ve e-kitap hizmetleri gösterilebilir.

2. Materyal ve Yöntem

Araştırma Türkiye’deki halk kütüphanelerindeki e-hizmetler bağlamında yürütülmüştür. Çalışmanın materyalini halk kütüphaneleri ile halk kütüphanelerinde kullanılmakta olan kütüphane otomasyon sistemi, kütüphane mobil uygulaması ve e-kitap oluşturmaktadır. Çalışmada öncelikli olarak otomasyon sistemi ile e-Devlet Platformu entegrasyonu ve e-Devlet üzerinden verilmekte olan hizmetlerden biri olan “e-Üyelik” uygulamasına değinilmiş, bu uygulamanın başlamasından sonra elde edilen kazanımlar istatistiksel olarak verilmiştir. Daha sonra, otomasyon sistemine entegre çalışan mobil uygulamasına dair süreç ve kullanım bilgisi verilmiş ve sonrasında abonelik yoluyla sağlanan e-kitap veri tabanı hizmeti ile ilgili çalışmalar anlatılmıştır. Sonuç bölümünde, bu uygulamaların hizmete girmesinden sonra elde edilen kazanımlar istatistiki olarak değerlendirilmiştir.

3. Bulgular

3.1. Halk Kütüphanelerinde e-Üyelik Uygulaması ve e-Devlet Portalı Entegrasyonu

Halk Kütüphanelerinde 2018 yılında uygulanmaya başlanan e-Üyelik uygulaması ve e-Devlet Portalı Entegrasyonunun, kullanılan otomasyon sistemi ile doğrudan ilişkisi nedeniyle mevcut otomasyon sistemine değinmekte yarar vardır. Halk Kütüphanelerinde, 2014 yılından itibaren açık kaynak kodlu bir yazılım olan “Koha Kütüphane Otomasyon Sistemi” kullanılmaktadır. Açık kaynak kodlu yazılım (Open-Source Software-OSS), telif hakkı sahibinin kullanıcılara yazılımı çalışma, değiştirme ve herhangi bir amaçla kullanma, değiştirme ve dağıtma haklarını verdiği, kaynak kodunun bir lisans altında yayımlandığı bir tür bilgisayar yazılımıdır (Laurent, 2004). Açık kaynak kodlu yazılım, kapalı kaynak veya özel yazılımdan farklıdır. İkisi arasındaki en temel fark, açık kaynak kodlu yazılımı değiştirme özgürlüğüdür (Reddy & Kumar, 2013, s.91).

Koha kütüphane otomasyon sistemi; açık kaynak kodlu olması, dolayısıyla sürdürülebilirlik maliyetlerinin düşük olması, kütüphaneci ve kullanıcıya daha fazla kontrol sağlaması ve geliştirme aşamasında ortak akıl ve işbirliği sayesinde yazılım performansının daha iyi olması gibi avantajlarından (Courant ve Griffiths, 2006, s.16) dolayı halk kütüphanelerinde kullanılmak üzere Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü tarafından tercih edilmiştir.

Halk kütüphanelerine üyelik ile ilgili duruma değinecek olursak, diğer kütüphane türlerinde olduğu gibi halk kütüphanelerinde de üyelik gerektiren ve gerektirmeyen hizmetler bulunmaktadır. Üyelik gerektirmeyen hizmetler;

- Kütüphane mekânının eğitim, bireysel ya da grup çalışmaları için kullanılması,
- Her türlü kütüphane materyalinden kütüphane bünyesinde yararlanma,
- Çevrimiçi kütüphane kataloğunun (OPAC³) tarama için kullanılması

şeklinde sıralanabilir. Mevcut durumda, halk kütüphanelerinde üyelik gerektiren hizmetler ise;

- Materyal ödünç / iade işlemleri,
- Ödünç süresi uzatma, rezerv işlemleri,
- Tam metin e-kitap okuma, indirme işlemleri,
- Kullanıcıya özel bildirimlerin (SMS, e-posta, mobil uygulama bildirimi, mektup vb.) gönderilmesi işlemleri,

olarak sıralanabilir. Üyelik gerektiren işlemler, yeni gelişmeler ışığında oluşturulan/oluşturulacak hizmetlere göre değişim gösterebilmektedir. “Halk Kütüphaneleri Yönetmeliği Madde-2 ‘de Halk Kütüphanelerinin dolaşım hizmetlerinden⁴ yararlanmak için oluşturulacak kütüphane üyeliği şu şekillerde ifade edilmiştir:

“a) T.C. vatandaşı olan kullanıcılar, sadece T.C. kimlik numarasını gösterir belge ile ödünç verme hizmetinden yararlanırlar.

b) En az altı ay oturma izni almış yabancı kullanıcılar, sadece yabancı kimlik numarasını gösterir belge ile ödünç verme hizmetinden yararlanırlar.” (T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2012).

Bu bağlamda, hem Halk Kütüphanesi üyelik sürecinin kolaylaştırılması, hem de Kütüphane otomasyon sistemi üzerinden verilmekte olan diğer kütüphane hizmetlerinin e-Devlet üzerinden de verilebilmesi için 2017 yılı, “Başbakanlık 180 Günlük Eylem Planı” kapsamındaki;

“Halk Kütüphanelerine Tek Tuşla Erişimin Sağlanması:
Vatandaşlarımızın, aradıkları kitap, dergi, gazete ve benzeri her türlü araştırma materyalinin Bakanlığımıza bağlı hangi halk kütüphanesinde yer aldığını bulabildikleri ve materyalin künye bilgisine tek tuşla

³ OPAC: Halka açık çevrimiçi katalog

⁴ Dolaşım Hizmetleri: Kütüphanelerde ödünç ve iade işlemleri

ulaşmalarını sağlayan Koha Otomasyon Programı e-Devlet portalı üzerinden erişime açılacaktır.” (T.C. Başbakanlık, 2017)

maddesine istinaden halk kütüphaneleri kütüphane otomasyon sisteminin e-Devlet Portalı'na entegrasyonu çalışması süreci başlatılmıştır. Mayıs 2018 tarihi itibariyle kütüphane otomasyon sistemi (Koha) ile e-Devlet Portalı entegrasyonu süreci tamamlanmıştır. Böylece kütüphane üyelik işlemleri elektronik olarak (e-üyelik) yapılmaya başlanmış, vatandaşların kütüphaneye gitmeden istedikleri halk kütüphanesine e-üyelik yapabilmeleri sağlanmıştır. e-üyelik kütüphane kullanıcılarının üyelik gerektiren elektronik hizmetlerden zaman ve mekândan bağımsız olarak yararlanabilmelerine olanak sağlamıştır. e-Devlet Portalına giriş için belirlenen yaş sınırı dolayısıyla, 15 yaş ve üzeri vatandaşlar e-Devlet Portalı üzerinden halk kütüphanelerine e-üyelik işlemi gerçekleştirebilmektedirler. Vatandaşlara portal üzerinden sunulan hizmet başlıkları aşağıdaki gibidir;

- Halk kütüphanesine e-üyelik ve var olan üyelik ile ilgili bilgi güncelleme işlemleri,
- KYGM' ye bağlı bütün Halk Kütüphanelerinin iletişim ve hizmet bilgilerine erişim,
- Halk kütüphaneleri kataloglarında tarama işlemi,
- Ödünç/İade işlemlerinin takibi ve materyal ayırtma işlemleri,
- Portal üzerinden okuma geçmişlerinin ve mevcut ödünç alma bilgilerinin görüntülenmesi, ödünç alınmış kitapların süre uzatımının yapılması işlemi,
- Kütüphane üyeliğinin istenilen Halk Kütüphanesine aktarılması işlemidir (KYGM, 2018a).

e-Üyelik uygulaması, Mayıs 2018 itibariyle hizmete sunulmuş olup, vatandaşlara e-Devlet Koordinatörlüğü tarafından e-posta ile genel duyurusu 02 Kasım 2018 tarihinde yapılmıştır. 30 Aralık 2018 tarihi itibariyle, Halk Kütüphanelerine e-üyelik uygulaması aracılığıyla kayıt yaptıran üyelerin dağılımı aşağıdaki gibidir.

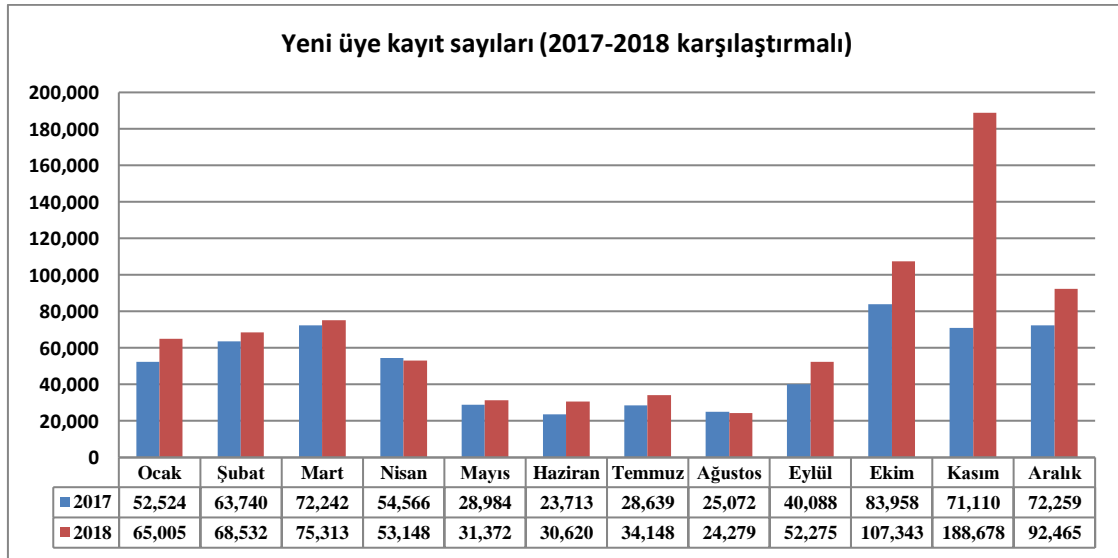
Çizelge 1'in verilerini incelediğimizde, Mayıs 2018 itibariyle hizmete sunulmuş olan “e-Üyelik” hizmeti ile e-Devlet Portalı üzerinden Halk kütüphanelerine üyelik gerçekleştiren vatandaş sayısı, Ekim 2018 sonunda 3,115 iken, 02 Kasım 2018 tarihinde e-Devlet Koordinatörlüğü⁵ tarafından vatandaşlara e-posta yöntemiyle hizmet bilgilendirmesi yapıldıktan sonra iki ay içerisinde 129,003 olmuştur.

⁵ e-Devlet Koordinatörlüğü: Kurumların e-Devlet Portalı ile hizmet entegrasyonu işlemlerini yürüten birim.

Çizelge 1. e-Devlet Portalı üzerinden halk kütüphanelerine kayıt yapan vatandaşlar (kygm, 2018b)

e-Devlet Portalı üzerinden yeni kayıt yapan vatandaş sayısının aylara göre dağılımı (2018)	
Aylar	2018 Yılı
Mayıs	46
Haziran	191
Temmuz	519
Ağustos	433
Eylül	805
Ekim	1,121
Kasım	105.134
Aralık	20.754
Toplam	129.003

2017 ve 2018 yıllarına ait, Halk Kütüphanelerine yeni kayıt yaptıran vatandaş sayılarının aylara göre dağılımının verildiği Grafik 1 değerlendirildiğinde, e-Üyelik uygulamasının Halk Kütüphaneleri için yerinde bir hizmet olduğu değerlendirilebilir.

Grafik 1. 2017 ve 2018 yıllarında Halk Kütüphanelerine üye olan vatandaş sayısının aylara göre dağılımı

Grafik 1’de görüldüğü gibi, 2017 yılı toplam **yeni kayıt sayısı** 618,912 iken, 2018 yılı toplam sayı 825,196’dır. Özellikle e-Devlet Koordinatörlüğü tarafından vatandaşlara

yapılan hizmet duyurusundan sonra Kasım 2018’den itibaren vatandaşlarca e-üyelik uygulamasına büyük bir ilginin olduğu gözlenmiştir.

3.2 Halk Kütüphaneleri Mobil Otomasyon Uygulaması, “Kütüphanem Cepte”

Günümüzde internet kullanıcılarının çoğu artık internet erişimini bilgisayarlardan olduğu gibi, mobil cihazlardan da gerçekleştirmektedir. Bu durumun farkında olan kurumlar, hizmet sundukları kitleye tüm dijital kanallardan ulaşmayı hedeflemekte ve değişen kullanıcı eğilimleri ve bu eğilimlere cevap verebilmek adına mobil dünyada yer almak için sistemlerinde yenilemeye gitmektedir.

Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü (KYGM) de mobil uygulamaların avantajlarından faydalanarak, yukarıda bahsedilen nedenlerden dolayı, hem var olan kütüphane kullanıcılarına daha kolay ulaşmak ve onların hizmetlere erişimlerinde kolaylık sağlamak, hem de potansiyel kütüphane kullanıcılarıyla bağlantı kurmak için bu yönde çalışma başlatmıştır. KYGM, Android ve iOS işletim sistemlerinde çalışabilen “Kütüphanem Cepte” mobil uygulamasını Kasım 2018 itibariyle vatandaşların hizmetine sunmuştur. KYGM bu çalışma ile kütüphane otomasyon sistemi üzerinden erişilebilen hizmetlerin ve yeni hizmet süreçlerinin vatandaşlarca mobil uygulama vasıtasıyla da erişilebilmesini amaçlamıştır.

Vatandaşların ve kütüphane kullanıcılarının “Kütüphanem Cepte” uygulaması ile yararlanabilecekleri Halk Kütüphanesi hizmetler aşağıdaki gibidir:

- Oluşturulan mobil uygulamalar (iOS ve Android uygulamalar) halk kütüphanelerine özel olarak, hem Türkçe hem de İngilizce ara yüzler şeklinde geliştirilmiştir.
- Mobil uygulama üzerinden kullanıcılar, KYGM’ye bağlı bütün kütüphanelerin iletişim bilgilerini, kütüphane harita bilgisini, çalışma gün ve saatlerini görebilmektedirler. Bunun yanı sıra kullanıcının o an bulunduğu konum bilgisi üzerinden, en yakınında bulunan kütüphane listesi görüntülenmektedir. Bu bilgiye erişim için kütüphane üyeliği gerekmemektedir. Tüm vatandaşlar bu listeleri görebilmektedir.
- Halk kütüphanesi üyeliğine bakılmaksızın tüm vatandaşlarca uygulama üzerinden katalog tarama işlemi yapılabilmekte ve tarama sonucunda tespit edilen kütüphane materyalinin hangi halk kütüphanesinde mevcut olduğu bilgisine ulaşılabilmektedir.
- Halk kütüphanesi üyeleri, kütüphaneye gitmeden, mobil cihazları (cep telefonu, tablet vb.) ile mevcut kişisel bilgilerini görebilmekte ve bu bilgiler üzerinde düzenleme yapabilmektedir.
- Halk kütüphanesinden ödünç alınan materyalin ödünç süresi, kütüphaneye gitmeden uzatılabilmektedir.
- Halk kütüphanesi kullanıcıları, uygulama üzerinden okuma geçmişlerini (daha önce ödünç aldıkları tüm materyali) görebilmektedir.
- Halk kütüphanesi üyeliği olmayan 15 yaş üstü vatandaşların, kütüphaneye gitmeden, uygulama üzerinden (e-Devlet Portalına entegrasyon sağlanmıştır) e-üyelik gerçekleştirebilmeleri sağlanmıştır. Böylece vatandaşlar buldukları

yerden mobil cihazlarıyla kütüphane üyeliği oluşturarak, Kasım 2017 tarihinden bu yana verilen e-kitap hizmetine anında erişim sağlayabilmektedir.

- Mobil cihazların kamerası kullanılarak, herhangi bir kitabın ISBN⁶ barkodu okutulduğunda, kitabın en yakın hangi halk kütüphanesinde mevcut olduğu ve ödünç verilebilir olup olmadığı bilgisi elde edilebilmektedir.
- Kütüphane üyeleri materyal süre uzatımı ve rezerv işlemleri yapılabilmektedir.
- Kütüphane üyelerine, varsa, ödünç aldıkları materyalin teslim edilmesi gereken tarih, bildirim mesajları ile hatırlatılmakta, hizmetler ile ilgili haber ve duyurular anlık olarak gönderilebilmektedir (KYGM, 2018c).

Kütüphanem Cepte uygulamasının kullanıma sunulduğu 11 Kasım 2018 tarihinden 30 Aralık 2018 tarihine kadar toplam yaklaşık 45.000 kişi uygulamayı mobil cihazlarına kurarak kullanmaya başlamıştır (KYGM, 2018c).

3.3 Halk Kütüphanelerinde e-Kitap Hizmeti

Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki sürekli gelişimin önemli bir ürünü olan e-yayınlar, gelişmiş ülkelerde halk kütüphaneleri aracılığıyla geniş kitlelerin hizmetine sunulmaktadır. Ülkemizde de, hem bu gelişmeleri yakalayabilmek hem de kütüphane kullanıcı beklentilerini daha kısa bir sürede karşılayabilmek, e-yayın faaliyetlerini desteklemek ve kütüphane üyelerinin elektronik yayınlardan yararlanmasını sağlayarak kitap okuma oranına olumlu katkı sunabilmek amacıyla e-kitap veri tabanına abonelik gerçekleştirilmiş, Kasım 2017 tarihinde e-kitap hizmeti verilmeye başlanmıştır.

Son bir yıl içerisinde halk kütüphanelerinde e-kitap hizmeti ile ilgili yapılan çalışmalara değinmekte yarar vardır. Öncelikle halk kütüphanesi üyelerinin e-kitap konusundaki taleplerinin ölçülebilmesi ve e-kitap ile ilgili farkındalık oluşturmak adına Kasım 2017 tarihinde, abonelik yöntemi ile toplamda 19.000 e-kitabı barındıran ticari bir veri tabanına iki aylık süreyle alım işlemi gerçekleştirilmiştir. Pilot bir uygulama olarak başlatılan bu abonelik ile e-kitap veri tabanı, 81 İl Halk Kütüphanesi ve 19 İlçe Halk Kütüphanesi olmak üzere 100 halk kütüphanesi üyelerinin erişimine açılmıştır. Böylece, üyelerin, çevrimiçi kütüphane sayfası üzerinden kullanıcı girişi yaparak 28 konu başlığındaki 19.000 e-kitaba 7/24 erişebilmeleri sağlanmıştır.

İki aylık süre zarfında, hizmete sunulan e-kitaplara ilginin yoğunluğu dolayısıyla aynı uygulama 2018 yılı boyunca da devam ettirilerek, vatandaşların kullanımına sunulan “Kütüphanem Cepte” mobil uygulaması üzerinden de erişimi sağlanmıştır. Yıllık abonelik yapılarak kullanıcı hizmetine sunulan e-kitap hizmeti verilmeye devam ederken, KYGM tarafından, bütün Halk Kütüphanesi kullanıcılarının yararlanabileceği bir “e-Yayın Platformu⁷” oluşturulması çalışması başlatılmıştır.

“e-Yayın Platformu” uygulaması ile başta T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından üretilen e-yayınlar kullanıcıların hizmetine sunulacaktır. Sonraki aşamada diğer kurum ve kuruluşların, oluşturulan platform üzerinden sunmak istedikleri, kurumsal yayınların derlenmesi ve e-kitap formatına dönüştürülerek platforma aktarılması ve Halk

⁶ ISBN: International Standard Book Number (Uluslararası Standart Kitap Numarası)

⁷ “e-Yayın Platformu”: Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü tarafından oluşturulan, otomasyon sistemine entegre e-kitap platformudur.

Kütüphanesi kullanıcılarının erişimine sunulması düşünülmektedir. Çalışmanın son aşamasında ise, gerek diğer kamu kurumları, gerekse yayınevleri ile yapılacak anlaşmalar doğrultusunda platform üzerinden sunulmak istenen telif hakkı durumu olan yayınların hizmete sunulması planlanmaktadır

4. Sonuç

Sonuç olarak; halk kütüphanelerinde var olan birçok hizmet, elektronik ortama taşınarak yeni yöntemlerle sunulmaya başlanmış, ayrıca kütüphane kullanıcı beklentilerine paralel olarak yeni hizmetler üretilmiştir. Kütüphane otomasyon sistemi ve e-Devlet Entegrasyonu, e-üyelik, “Kütüphanem Cepte” mobil uygulaması ve e-kitap hizmeti ile birçok kazanım elde edilmiştir. Bu kazanımlar aşağıda özetlenmiştir:

- Çizelge 1’de görüldüğü üzere, e-üyelik uygulaması ile halk kütüphanelerine 129,003 yeni üye kazandırılmıştır.
- Gerçekleştirilen e-üyelik sayısı ve mobil uygulama kullanım sayılarına bakıldığında, bu uygulamalar sayesinde halk kütüphanesi farkındalığının belli bir oranda arttığı görülmektedir.
- e-üyelik uygulaması ve mobil uygulama hizmetleri sayesinde halk kütüphanelerine yeni kayıt işlemlerinde kolaylık sağlanmıştır.
- Kitap ayırtma, ödünç alınan kitaplarının süresinin uzatılması, rezerv, kişisel üyelik bilgilerinin güncellenmesi, üye olunan halk kütüphanesinin değiştirilmesi vb. işlemlerin uzaktan yapılabilmesi sağlanmıştır.
- Verilen e-kitap hizmeti ile halk kütüphanesi kullanıcılarının elektronik yayınları deneyimlemesi için ortam sağlanmıştır.

Halk Kütüphanesi kullanıcıları için oluşturulan bu hizmetler, ülkemizde okuma kültürünün geliştirilmesine katkı sunabilecek araçlar olarak değerlendirilmektedir.

Kaynaklar

1. Alaca, E. (2015). *Halk kütüphanelerinde yenilikçi hizmet geliştirme süreci: Bartın Ulus Kültür ve Sanatevi Halk Kütüphanesi örneği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi. Ankara.
2. Çakın, İ. (2013). Halk Kütüphaneleri Çalışanları İçin: Kütüphanecilik Felsefesi. 10.12.2018 tarihinde <https://docplayer.biz.tr/2976124-Kutuphanecilik-felsefesi.html> adresinden erişildi.
3. Courant, P. N., & Griffiths, R. J. (2006). Software and collaboration in higher education: A study of open source software. *Organization for Open Source Software Study*.
4. Durgut, M., Cemil, A., Akyos, M., & Göker, A. (2003). Ulusal İnovasyon Sistemi Kavramsal Çerçeve, Türkiye İncelemesi ve Ülke Örnekleri, İstanbul, Tüsiad-T.
5. KYGM. (2018a). *Halk Kütüphaneleri “e-Üyelik” Uygulaması ve e-Devlet Entegrasyonu*. Ankara.
6. KYGM. (2018b). *Halk Kütüphaneleri Kullanıcı İstatistikleri*. Ankara.

7. KYGM. (2018c). *Halk Kütüphaneleri “Kütüphanem Cepte” Mobil Uygulaması*. Ankara.
8. Laurent, A. M. St. (2004). *Understanding Open Source and Free Software Licensing*. O'Reilly Media, Inc.
9. Niegaard, H. (1994). UNESCO's 1994 public library manifesto. İçinde *Proceedings of the 60th IFLA Council and General Conference., München, Saur*. <http://www.ifla.org>. IFLA. 24.12.2018 tarihinde <http://origin-archive.ifla.org/IV/ifla60/60-nieh.htm> adresinden erişildi.
10. Reddy, T. R., & Kumar, K. (2013). Open source softwares and their impact on library and information centre: An overview. *International Journal of Library and Information Science*, 5(4), 90–96.
11. T.C. Başbakanlık. (2017). *Başbakanlık 180 Günlük Eylem Planı*. Ankara.
12. T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2012). *Halk Kütüphaneleri Yönetmeliği*. Ankara. 23.12.2018 tarihinde <http://www.kygm.gov.tr/Eklenti/5,halkkutuphaneleriyonetmeligi-11-01-2012-resmi-gazetepdf.pdf?0> adresinden erişildi.